

Strømnettutvalget

stromnettutvalget@oed.dep.no

Surnadal 01. februar 2022

Innspill til strømnettutvalget

Svorka Nett AS har nå skiftet navn til S-Nett AS. S-Nett AS takker for deltagelse i referansegruppen til strømnettutvalget. Vi synes det nå er både riktig og viktig å se på hvilke tiltak som kan gjøres for å utvikle fremtidens strømnett for å komme de fremtidige energibehovene i møte. Vi ser at selv de mest forsiktige anslag og fremskrivninger av energibehov blir krevende å innfri med den tidsbruken som preger dagens utbygginger av strømnett. Svorka Nett / S-Nett er et lokalt strømnettselskap med ansvar for distribusjonsnettet og noe regionalnett i vårt konsesjonsområde. For at S-Nett skal kunne drifte strømnettet på en god måte og samtidig innfri fremtidige behov for energiforsyning, er vi svært avhengige av godt samspill mellom andre nettselskaper, overliggende netteiere, myndigheter og kanskje aller viktigst; næringsliv og interessenter i vårt område. Dette er også i stor grad bakteppet for våre innspill til strømnettutvalget. Våre innspill er sortert etter mandatets tre overordnede tema. Likevel ser vi at flere av innspillene er aktuelle for flere av de tre overordnede tema, uten at de blir gjentatt.

Tiltak for å redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nye nettanlegg:

- Statsnetts områdeplaner er en god start på arbeidet. Nettselskaper under samme «områdeplan» må ha en definert arena for samhandling på tvers av nettnivåer. Lokale og regionale nettselskaper bør også ha en utstrakt myndighets- og interessentkontakt. Faste møter med interessenter innenfor samme «områdeplan» må derfor etableres. Ikke bare energiforsyning, men en hel infrastruktur må på plass for etablering av ny næring. Nettopp derfor er den tverrfaglige arenaen viktig å få etablert. Altså: Etablere faste møter med fast frekvens mellom netteiere på alle nivå sammen med lokale myndigheter (F.kommuner og kommuner), næringsliv og interessegrupper. Møtene bør også omhandle status for pågående konsesjonsbehandlinger i området (NVE deltar i så fall).
- Innretningen for anleggsbidrag på øverste nettnivå må vurderes. Dagens løsning medfører at etableringer avventes fordi byrden og risikoen på de første etablerene i et område blir for stor. Det fører i sin tur til at utredninger og konsesjonsarbeid ikke starter tidsnok. For å få

opp tempoet på elektrifisering og det grønne skiftet, kan man ikke «vente på hverandre». Her må staten i større grad bære risikoen ved fremskriving av effektbehov. Økt effektbehov er en generell samfunnsutvikling og mer av dette bør nå tas som investeringer utenfor anleggsbidragfinansiering. Tilgang på effekt bestemmer næringsutviklingen og dermed også mye av demografisk utvikling. Vi må gjøre tiltak som styrer mer av effektbehovet til utvalgte områder nær strøm-produksjonen. Det kan gjøres ved å sette i gang nettutbygging etter fremskrevet/stipulerte behov, og ikke etter modellen for anleggsbidrag som krever bestilling fra første kunde. Det grønne skiftet trenger at vi setter i gang arbeidet før konkrete behov er meldt inn, og at vi ikke venter på hverandre. For å få det til, må noen ta risikoen ved at arbeidet en sjelden gang ikke blir fullfinansiert gjennom anleggsbidrag. Den risiko må staten bære større andel av enn de gjør i dag (Sentralnetteier, NVE, statlig finansiering).

- Intensiver og inntektsramme-innretninger som fremmer utvikling av samfunn og miljø/klima må økes. Dette må inn som et virkemiddel der vi ser helt klare fremtidige behov for økt kapasitet. Nettselskaper har i dag rammebetingelser som godskriver nedskaleringer og fremmer redusert aktivitet. Det er viktig at nettselskaper drives så godt og effektivt som mulig. Det er likevel en fare at effektiviseringen hos alle netteiere ikke harmonerer med at vi står foran en tidsperiode med større behov for nettutbygging enn noen gang. Det løftet vi står foran krever store ressurser innen både planarbeid og oppføring av anlegg. Det harmonerer lite med de nedskaleringene som nå skjer hos norske netteierne som nå tilpasser seg dagens inntektsrammemodeller. Dagens modeller fremmer investeringer etter konkrete bestillinger, ikke utbygging på grunn av en generell elektrifisering.
- Tidsfrister og rapportering underveis i behandling av konsesjonssøknader innføres hos NVE. Rapportering til områdeplanmøter der konsesjonsbehandling pågår.
- Kapasiteten til konsesjonsbehandler må økes. NVE må jobbe fortere. Om det betyr at de må ansette flere saksbehandlere, så vil det være en liten kostnad sett opp mot alternativet. Alternativet er at Norge ikke får utnyttet sin stadig minkende fordel av tilgang på fornybar kraft.
- Nettselskapene må ha frister og rutiner som sørger for mer effektive konseptvalgutredninger for forskjellige forespørsler (økt trafokapasitet, nye stasjoner eller bygging av ledning).
- Det må innføres en forenklet saksgang for endringer av anlegg på områder som tidligere er konsesjonsbehandlet, eksempelvis etablering av ny transformering inne på området til allerede eksisterende anlegg/stasjoner.
- Nettselskapene må ha et klart ansvar og en egeninteresse for å informere om fremtidige forventninger/fremskriving av forbruk i sitt konsesjonsområde. Lokal politisk og administrativ myndighet må forstå fremtidige behov og hva som må til av arealplaner for å sikre fremtidig forsyning.

Prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet i en tid med stor usikkerhet ved forbruksutviklingen:

Samfunnsøkonomi blir ofte sett på som en begrensende faktor i arbeidet med nettutvikling. Vi vet også at økonomien på lang sikt vil bli rammet enda hardere om vi ikke lykkes med den fremtidige elektrifiseringen. Vi må derfor tåle å se at samfunnsøkonomien i en periode vil bli utfordret. Spesielt hvis vi skal nå våre klimamål.

- Vi vil ikke kunne nå målene uten at vi er villige til å øke risiko (bygge ut nett med bakgrunn i stipulert/fremskrevet behov). Ved å avvente konkrete behov, vil utbyggingstiden bli for lang både for næring og for klima. Resultatet vil i beste fall bli sentralisering også av energikrevende næring. Det vil i sin tur kreve enda mer investeringer i nettutbygging.
- Likere nettleie. Prisforskjeller på energi mellom områder har blitt fremtredende i den senere tid. Ved utbygging av transmisjonsnett vil deler av dette kunne utlignes. Vi ser også store forskjeller i nettleie mellom landsdeler. En mer spredt bebyggelse, større geografiske utfordringer med mer gjør det mer kostbart å drive strømnnett noen steder. Utjevning av nettleie mellom landsdeler vil være nødvendig for å kunne utligne forskjeller som kan føre til at etablering av energikrevende næring blir sentralisert. Det vil være god økonomi i spredning av effektbehov, samt at noe mer næring vil kunne etableres nærmere produksjonen av energi.
- Få iverksatt enkle, men effektive tiltak som fortsatt bare ligger i planverk til Statnett. Typiske eksempler er å øke transformeringskapasitet ved koblingsstasjoner mv. Dette er forholdsvis rimelige tiltak med stor virkning. Utredninger og konsesjonsarbeid bør i de tilfellene kunne være ubetydelig og enkle å gjennomføre da dette ofte er innenfor gjerdet på eksisterende anlegg. Dette vil ha svært stor betydning for elektrifisering og næringsutvikling rundt om i landet. På steder der tilgangen på energi allerede er på plass.

Mulige forbedringer i systemet med tilknytningsplikt

- Prinsipper for nye vurderingskriterier for tilknytning bør utredes. Det trenger ikke å være slik at de første innmeldte behov tilknyttes først. Kriterier som miljø/klima-påvirkning, effektbehov opp mot andre etableringer osv. bør inn i vurderingene.
- Ferdig utarbeidet arealplaner for etablering av næring vil kunne regulere tilknytningsplikten på en forutsigbar måte. Hvis myndigheter, netteiere og annen infrastruktur samarbeider bedre om felles arealplaner, vil utredninger og konsesjonsarbeid kunne skje før bestilling fra kunde. Tilknytningsplikt innenfor slike arealer kan ha en medfølgende fordel med et fordelaktig tidsperspektiv for tilknytning.

Med vennlig hilsen

Svorka Nett AS / S-Nett AS

Kjetil Halle
Daglig leder